

Podmioty gospodarcze według rodzajów i miejsc prowadzenia działalności w 2011 roku

Badanie działalności gospodarczej przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 9 osób, zrealizowane na podstawie formularza SP – Rocznej ankiety przedsiębiorstwa za rok 2011, dostarczyło informacji o zbiorowości 74 870 podmiotów¹. Otrzymane wyniki pozwoliły określić m.in. kondycję ekonomiczną badanych firm oraz strukturę rodzajową prowadzonej przez nie działalności wraz z jej rozmieszczeniem terytorialnym.

W strukturze przedsiębiorstw według klas wielkości określonych liczbą pracujących, największy odsetek (75,7% wobec 75,2% w roku 2010) stanowiły podmioty małe o liczbie pracujących poniżej 50 osób. Udział tych jednostek przekroczył 94% w sekcji P – Edukacja i dziale 03 sekcji A – Rybactwo. Do grupy podmiotów średnich o liczbie pracujących od 50 do 249 osób należało 20,1% przedsiębiorstw (w 2010 r. – 20,6%), do grupy dużych – o zatrudnieniu przekraczającym 249 osób – 4,2% (podobnie jak w roku 2010). Udział przedsiębiorstw średnich i dużych był najwyższy w sekcji D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (odpowiednio 39,2% stanowiły w tej sekcji jednostki średnie i 13,6% – duże).

Analiza podstawowego rodzaju działalności prowadzonego przez przedsiębiorstwa objęte badaniem wykazała, że – podobnie jak w roku 2010 – największy odsetek jednostek funkcjonował

¹ Roczną ankietę przedsiębiorstwa zobowiązane były wypełnić przedsiębiorstwa o liczbie pracujących wg stanu na koniec roku 10 i więcej osób oraz prowadzące podstawową działalność gospodarczą zaklasyfikowaną wg PKD 2007 do sekcji: A (dz.03), od B do I, J (z wyłączeniem instytucji kultury posiadających osobowość prawną), L, M, N, P (z wyłączeniem szkolnictwa wyższego), Q (z wyłączeniem samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej), R (z wyłączeniem instytucji kultury posiadających osobowość prawną), S. Badaniem nie były objęte państwowe jednostki organizacyjne.

w sekcjach związanych z przetwórstwem przemysłowym (29,7%) oraz handlem (26,8%). Jeden rodzaj działalności, tj. jednorodny charakter produkcji analizowany na poziomie klasy PKD wykazało 57,5% badanych jednostek (w 2010 r. – 57,8%). Wartość uzyskanych przez tę grupę przedsiębiorstw przychodów ze sprzedaży produktów i towarów stanowiła 21,9% wartości przychodów wykazanych przez ogół jednostek (w roku 2010 odpowiednio 23,7%). Spośród podmiotów prowadzących działalność niejednorodną, prowadzenie 2-3 rodzajów działalności zadeklarowało 31,7% przedsiębiorstw, 4-5 rodzajów – 6,5%, 6-8 rodzajów – 3,0%, powyżej 8 – 1,3%. Wartość przychodów ze sprzedaży produktów i towarów uzyskanych przez jednostki o niejednorodnym charakterze produkcji stanowiła ponad $\frac{3}{4}$ przychodów ogółem wszystkich badanych przedsiębiorstw. Podmioty charakteryzujące się największą różnorodnością działalności (wykazujące ponad 8 rodzajów działalności) wypracowały 15,2% przychodów wszystkich badanych przedsiębiorstw, przy czym liczebnie stanowiły one niewiele ponad 1% całej badanej zbiorowości.

W roku 2011 rozpoczęły działalność 1 462 nowe przedsiębiorstwa.² Blisko 80% z nich to firmy małe, w których pracowało nie więcej niż 49 osób. Wśród nowych przedsiębiorstw najwięcej (24,6%) powstało w sekcji G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle.

Według stanu na dzień 31 XII 2011 r. w 74 870 przedsiębiorstwach, które wzięły udział w badaniu pracowało 5 382 687 osób (w 2010 r. w 73 084 przedsiębiorstwach pracowało 5 321 433 osoby). W podmiotach małych (do 49 pracujących) pracowało 21,7% ogólnej liczby pracujących, w firmach średnich (50 – 249 osób pracujących) – 29,2%, w dużych (powyżej 250 osób pracujących) – 49,1%. Blisko 60% ogółu stanowili pracujący w przetwórstwie przemysłowym oraz handlu (odpowiednio 36,4% i 19,9%).

Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto na jednego zatrudnionego w 2011 r. wyniosło 3 576 zł i było o 6,1% wyższe niż w roku poprzednim. W przedsiębiorstwach średnich kształtowało się ono poniżej średniej (3 309 zł), w dużych powyżej (4 058 zł). Zdecydowanie najwyższe przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto było w firmach działających w sekcji B – Górnictwo i wydobywanie oraz J – Informacja i komunikacja (odpowiednio 6 708 zł i 6 303 zł), najniższe zaś w jednostkach zajmujących się działalnością związaną z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi – sekcja I (2 438 zł) oraz z zakresu administrowania i działalności wspierającej – sekcja N (2 375 zł). We wszystkich badanych sekcjach w skali roku nastąpił wzrost przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia brutto (z wyjątkiem działu 03 sekcji A – Rybactwo, gdzie zanotowano 1,4% spadek), przy czym najwyższy wzrost nastąpił w sekcji B – Górnictwo i wydobywanie (o 13,8%).

² Za datę rozpoczęcia działalności przyjęto datę wystawienia pierwszej faktury lub datę rejestracji firmy.

W roku 2011 badane przedsiębiorstwa osiągnęły 2 732 800 mln zł przychodów ze sprzedaży produktów i towarów, co oznacza 11,4 % wzrostu w skali roku. Ponad połowę (54,8%) stanowiły przychody przedsiębiorstw dużych (powyżej 250 pracujących), a blisko 1/5 – przedsiębiorstw małych. Największą część przychodów ogółem wypracowały przedsiębiorstwa prowadzące działalność z zakresu sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (36,8%) i G – Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (33,6%).

Nakłady inwestycyjne na nowe obiekty majątkowe poniesione przez ogół badanych podmiotów wyniosły 119 427 mln zł (w roku 2010 – 103 416 mln zł). Udziały przedsiębiorstw poszczególnych klas wielkości w ogólnych nakładach poniesionych przez badaną zbiorowość pozostały na poziomie zbliżonym do roku poprzedniego i na koniec 2011 r. wyniosły odpowiednio dla podmiotów dużych 63,4%, średnich – 23,9% i małych – 12,7%. Największy udział w inwestycjach miały przedsiębiorstwa działające w sekcji C – Przetwórstwo przemysłowe (32,3% ogółu nakładów badanej zbiorowości) oraz sekcji D – Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych (14,5%).

W roku 2011, najwięcej podmiotów (według siedziby zarządu) prowadziło działalność na terenie województwa: mazowieckiego – 11 931 jednostek (tj. 15,9% ogółu), śląskiego – 9 923 jednostek (tj. 13,2% ogółu) i wielkopolskiego – 7 775 jednostek (tj. 10,4% ogółu). Były to głównie przedsiębiorstwa małe o liczbie pracujących do 49 osób. Firmy małe stanowiły od 72,6% do 76,5% podmiotów we wspomnianych wyżej województwach, przedsiębiorstwa duże zaś od 4,1% do 6,0%. Podmioty mające swą siedzibę na terenie wymienionych województw osiągnęły łącznie 55,4% (w roku 2010 – 55,6%) przychodów ze sprzedaży produktów i towarów uzyskanych przez ogół badanych przedsiębiorstw, z czego jednostki z województwa mazowieckiego – 31,8%. Zatrudnienie w województwach: mazowieckim, śląskim i wielkopolskim kształtowało się na poziomie 48,2% ogólnej liczby zatrudnionych (podobnie jak w roku 2010) i wyniosło odpowiednio 24,1%, 13,8%, 10,3%.

Badanych 74 870 przedsiębiorstw prowadziło działalność w 154 457 jednostkach lokalnych, w tym w 45 632 sklepach stanowiących samodzielne jednostki lokalne (w 2010 r. 73 084 przedsiębiorstwa wykazały działalność w 152 517 jednostkach lokalnych, w tym w 44 205 sklepach). Spośród 154 457 jednostek lokalnych, 183 działało poza granicami kraju. Według stanu na 31 XII 2011 r. pracowały w nich 21 473 osoby.

Działalność pod jednym adresem prowadziło 64 725 przedsiębiorstw, tj. 86,5% ogółu badanych podmiotów (w 2010 r. – 85,8%). Analizując poszczególne sekcje PKD zaobserwowano, że były to głównie przedsiębiorstwa budowlane oraz prowadzące działalność profesjonalną, naukową i techniczną. Blisko 95% firm z sekcji F (Budownictwo) wykazało jedną jednostkę lokalną, z zatrudnieniem na poziomie 73,9% ogólnej liczby zatrudnionych w tym obszarze działalności. Dla

sekcji M – Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna wskaźniki te wyniosły odpowiednio – 93,3% i 76,0%. Najbardziej liczną grupą spośród przedsiębiorstw działających w różnych lokalizacjach były te, które posiadały od 2 do 5 jednostek lokalnych (8,7% ogółu badanych firm). Odsetek firm wykazujących od 6 do 20 jednostek lokalnych stanowił 3,9%, od 21 do 50 – 0,7%, powyżej 50 – 0,2%. Zbiorowość tych ostatnich tworzyły głównie przedsiębiorstwa handlowe.

W blisko 60% jednostek lokalnych (podobnie jak w roku 2010) prowadzona była jednorodna produkcja na poziomie klas PKD. Pozostałe jednostki prowadziły działalność zróżnicowaną, przy czym najczęściej 2-3 rodzaje działalności.

Uwzględniając rzeczywistą lokalizację działalności badanych jednostek uzyskujemy odmienną strukturę przeciętnego zatrudnienia według województw niż stosując metodę przedsiębiorstw. Zatrudnienie liczone według jednostek lokalnych w większości województw było wyższe od zatrudnienia rozpatrywanego z punktu widzenia siedziby zarządu przedsiębiorstwa. Udział zatrudnienia w województwie mazowieckim, małopolskim i wielkopolskim zmniejszył się na rzecz udziałów pozostałych województw. Największy wzrost udziału zaobserwowano w województwie śląskim (z 13,8% do 15,2%).

Wyniki badania będą szerzej prezentowane w publikacji „Działalność przedsiębiorstw niefinansowych w 2011 r.”, która zostanie opublikowana na stronie internetowej GUS www.stat.gov.pl.

Tablica 1. Podstawowe dane o przedsiębiorstwach według podstawowego rodzaju prowadzonej działalności w 2011 r.

Sekcje PKD a- rok 2011 b- rok 2010 =100%	Liczba przedsiębiorstw	Liczba jednostek lokalnych	Pracujący w osobach stan na 31XII	Wynagrodzenia brutto w tys. zł	Przychody ze sprzedaży produktów i towarów	Nakłady na inwestycje ogółem	Wartość brutto środków trwałych stan na 31XII	
								w tys. zł
Ogółem	a	74870	154457	5382687	222168885	2732800	119427	1411816
	b	102,4	101,3	101,2	107,7	111,4	115,5	107,0
A dz.03 - Rybactwo	a	53	71	1219	38128	180	12	283
	b	98,1	93,4	101,4	99,9	58,8	100,0	64,2
B - Górnictwo i wydobywanie	a	358	754	170262	13532087	60813	6204	58500
	b	110,5	104,4	101,5	113,3	122,9	129,5	107,2
C - Przetwórstwo przemysłowe	a	22206	36135	1960495	76151022	1004869	38616	478721
	b	100,9	101,5	100,6	108,1	114,0	118,4	108,4
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w ener.elekt.,gaz, parę wodną	a	487	1477	149964	10132560	182020	17292	216677
	b	101,9	94,8	96,2	102,2	108,9	110,5	105,1
E - Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami	a	1414	2675	108987	4487362	27599	5666	71607
	b	106,6	104,0	103,8	107,5	105,0	82,3	111,9
F - Budownictwo	a	10087	11273	441658	18510212	178974	6158	43098
	b	108,7	106,5	103,4	110,4	121,4	110,8	115,8
G - Handel hurtowy i detaliczny; naprawa poj. samochodowych	a	20073	71108	1071913	38432883	919722	14007	134762
	b	98,4	99,7	99,6	104,0	108,9	108,1	101,2
H -Transport i gospodarka magazynowa	a	3969	5848	457089	17983375	110390	12838	116421
	b	114,9	109,7	100,8	104,3	114,3	149,3	110,6
I - Działalność zw.z zakwaterowaniem i usługami gastronomicz.	a	2467	4570	105012	2706448	14434	1570	22512
	b	99,4	102,3	102,8	108,5	115,1	114,8	116,7
J - Informacja i komunikacja	a	1824	3070	165423	12136478	89169	7027	100922
	b	107,0	102,1	104,8	108,3	105,7	109,1	103,8
L – Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	a	2108	2972	93636	4067205	29619	3345	116816
	b	106,6	104,1	104,7	112,7	113,3	100,1	104,9
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	a	3467	4317	156667	9419288	45857	1838	20296
	b	104,5	103,0	104,8	109,1	85,0	139,0	103,1
N - Działalność w zakresie usług administrowania	a	2377	4136	328195	8683665	35872	2874	15735
	b	103,5	99,9	99,7	112,6	113,4	131,2	94,4
P - Edukacja	a	845	1046	18376	576470	2137	75	819
	b	110,7	106,0	109,8	121,4	111,2	141,5	100,9
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	a	2388	3210	118759	4174231	15099	1305	9039
	b	99,3	101,6	111,9	114,5	116,8	111,3	124,8
R -Działalność związana z kulturą, rozrywką	a	263	1008	16646	594034	13299	419	4146
	b	104,8	98,3	103,4	102,6	98,1	169,0	109,9
S - Pozostała działalność usługowa	a	484	787	18386	543437	2738	174	1453
	b	85,4	86,2	95,9	102,8	92,3	84,1	108,7

Tablica 2. Przychody ze sprzedaży po uwzględnieniu rzeczywistego rodzaju prowadzonej działalności według klas wielkości przedsiębiorstwa oraz sekcji PKD w 2011 r.

Sekcje PKD	Jedn. miary	Ogółem	z tego przedsiębiorstwa o liczbie pracujących				
			do 49	50 - 99	100 - 249	250 - 499	500 i więcej
Ogółem	mln zł	2732800	504255	277293	453217	389103	1108932
	%	100	18,45	10,15	16,58	14,24	40,58
A dz.03 – Rybactwo	mln zł	1316	451	155	139	102	469
	%	100	34,27	11,78	10,56	7,75	35,64
B – Górnictwo i wydobywanie	mln zł	42609	1848	1249	3104	2794	33614
	%	100	4,34	2,93	7,28	6,56	78,89
C - Przetwórstwo przemysłowe	mln zł	900910	79680	64678	137045	134809	484698
	%	100	8,84	7,18	15,21	14,96	53,80
D - Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektrycz.,gaz	mln zł	175513	11768	4803	27807	33280	97855
	%	100	6,70	2,74	15,84	18,96	55,75
E - Dostawa wody;gospodarowanie ściekami	mln zł	23283	3994	3918	6768	3024	5579
	%	100	17,15	16,83	29,07	12,99	23,96
F – Budownictwo	mln zł	177687	52254	24020	34328	18637	48448
	%	100	29,41	13,52	19,32	10,49	27,27
G - Handel hurt. i detal.; naprawa pojazdów samochod.	mln zł	1039336	270726	136645	182716	154468	294781
	%	100	26,05	13,15	17,58	14,86	28,36
H - Transport i gospodarka magazynowa	mln zł	105418	23407	12075	14536	11617	43783
	%	100	22,20	11,45	13,79	11,02	41,53
I - Działalność zw.z zakwaterow. i usługami gastronomicznymi	mln zł	14753	5459	1742	2129	1354	4069
	%	100	37,01	11,81	14,43	9,18	27,58
J - Informacja i komunikacja	mln zł	82644	9572	5015	7287	7888	52882
	%	100	11,58	6,07	8,82	9,54	63,99
L - Działalność zw. z obsługą rynku nieruchomości	mln zł	35593	12206	7906	8149	4154	3178
	%	100	34,29	22,21	22,90	11,67	8,93
M - Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	mln zł	54306	14299	6553	12744	6670	14040
	%	100	26,33	12,07	23,47	12,28	25,85
N - Działalność w zakresie usług administrowania	mln zł	41164	6677	5409	8623	5636	14819
	%	100	16,22	13,14	20,95	13,69	36,00
P - Edukacja	mln zł	2332	1621	203	332	152	24
	%	100	69,51	8,70	14,24	6,52	1,03
Q - Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	mln zł	15128	5209	1333	2971	2159	3456
	%	100	34,44	8,81	19,64	14,27	22,85
R- Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	mln zł	13354	2371	1099	3088	1213	5583
	%	100	17,75	8,23	23,12	9,08	41,81
S - Pozostała działalność usługowa	mln zł	3566	910	283	982	810	581
	%	100	25,52	7,94	27,54	22,71	16,29
Pozostałe sekcje	mln zł	3891	1805	207	469	337	1073
	%	100	46,39	5,32	12,05	8,66	27,58

Tablica 3. Przedsiębiorstwa według liczby jednostek lokalnych i klas wielkości w 2011 r.

Przedsiębiorstwa wg klas wielkości	Liczba jednostek lokalnych					
	1	2-10	11-30	31-50	pow. 50	razem
do 49 pracujących	52797	3555	333	1	5	56691
50 - 249 pracujących	10325	3798	836	92	22	15073
250 i więcej pracujących	1603	982	273	94	154	3106
Ogółem	64725	8335	1442	187	181	74870

Tablica 4. Zatrudnienie w etatach w przedsiębiorstwach według liczby jednostek lokalnych na poziomie klas wielkości przedsiębiorstw w 2011 r.

Wyszczególnienie	Ogółem	Liczba jednostek lokalnych				
		1	2-10	11-30	31-50	pow.50
Ogółem						
1. Liczba przedsiębiorstw	74870	64725	8335	1442	187	181
2. Zatrudnienie w etatach	5176561,15	2909842,10	1231603,43	501004,86	119120,96	414989,80
3. Struktura w %	100	56,21	23,79	9,68	2,30	8,02
do 49 pracujących						
1. Liczba przedsiębiorstw	56691	52797	3555	333	1	5
2. Zatrudnienie w etatach	1095700,41	973102,75	110522,32	11554,34	x	x
3. Struktura w %	100	88,81	10,09	1,05	x	x
50 - 249 pracujących						
1. Liczba przedsiębiorstw	15073	10325	3798	836	92	22
2. Zatrudnienie w etatach	1523203,89	1005995,38	407879,46	90551,16	14954,89	3823,00
3. Struktura w %	100	66,04	26,78	5,94	0,98	0,25
250 i więcej pracujących						
1. Liczba przedsiębiorstw	3106	1603	982	273	94	154
2. Zatrudnienie w etatach	2557656,85	930743,97	713201,65	398899,36	103998,07	410813,80
3. Struktura w %	100	36,39	27,88	15,60	4,07	16,06

Wykres 1. Jednostki lokalne produkcyjne według liczby prowadzonych działalności w 2011 r. (bez sklepów i działalności poza RP). Dotyczy przedsiębiorstw o liczbie pracujących powyżej 100 osób.

